

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนและนักศึกษา
และการปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาพื้นที่ชานเมืองและชนบท

The Accessibility on Alcoholic Beverages among Pupils and Students, and Law
Compliance of On–Premise and Off–Premise Alcohol Retailers in Zoning Areas
around Educational Institutes in Suburban and Rural Areas

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวุฒ ธรรมมกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริินภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มะลิ โพธิพิมพ์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยวิชาการ

ประจำปี 2561

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ชื่อเรื่อง:** การเข้าถึงเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนักเรียนและนักศึกษาและการปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของจุดจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาในพื้นที่ชานเมืองและชนบท
- ชื่อผู้วิจัย:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ
- ปีที่แล้วเสร็จ :** 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนักเรียนนักศึกษาในเขตโซนนิ่งฯ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของนักเรียน นักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษา 3) สถานการณ์การปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งฯ 4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งฯ และ 5) กระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่งพื้นที่ชานเมืองและชนบท กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) นักเรียนนักศึกษา โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 543 คน 2) จุดจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ จำนวน 120 แห่ง โดยทำการสังเกตพร้อมทดลองซื้อเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ 3) ผู้จำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 119 คน และ 4) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 11 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน 2561 – ธันวาคม 2561 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด ต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุโลจิสติกส์ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาที่สำคัญคือ 1) ในรอบ 1 ปี นักเรียนนักศึกษาร้อยละ 45.7 ได้ซื้อเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา/เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา 2) ปัจจัยความรู้มาตรการทางกฎหมายควบคุมเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ บริเวณรอบสถานศึกษา/เขตโซนนิ่งของนักเรียนนักศึกษา 3) ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา จุดจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ร้อยละ 45.4 ได้จำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ให้นักเรียนนักศึกษาที่อายุต่ำกว่า 20 ปี จุดจำหน่ายฯ ร้อยละ 38.8 มีการจำหน่ายในช่วงเวลาห้ามขายสูงสุดคือเวลา 14.00–17.00 น. ผู้ซื้อดูคล้ายเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี สามารถทดลองซื้อสำเร็จได้โดยไม่ถามอายุ ร้อยละ 100.0 การทดลองซื้อสำเร็จ ในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายตามกฎหมายกำหนด ร้อยละ 100.0 4) ปัจจัยของผู้จำหน่ายด้านเพศ ทักษะคิดต่อมาตรการฯ การรับรู้ต่อมาตรการฯ การยอมรับมาตรการฯ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย การเคยถูกตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ จุดจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาที่มีจัดการศึกษาแตกต่างกัน และระยะห่างจากสถานศึกษา 1,001 – 1,500 เมตร มีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งและพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และ 5) ที่ผ่านมามีหลายหน่วยงานร่วมปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ตามปกติ เน้นบูรณาการการทำงานกับหลายงานและหลายองค์กร มีการออกสุ่มตรวจจุดจำหน่ายฯ เพื่อป้องปรามการกระทำผิดกฎหมายปีละ 1–3 ครั้ง แต่จากการที่ผู้ประกอบการเป็นรายเดิมๆ ทั้งก่อนและหลังการมีมาตรการโซนนิ่งฯ การปฏิบัติตามกฎหมายจึงไม่ค่อยแตกต่างกัน และนักเรียนนักศึกษาที่เคยตีพิมพ์แอลกอฮอล์ใกล้สถานศึกษาเปลี่ยนไปหาที่ตีพิมพ์ไกลออกไปมากขึ้น

คำสำคัญ: การเข้าถึงเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์, การปฏิบัติตามกฎหมาย, เขตโซนนิ่ง, สถานศึกษา

Title: The Accessibility on Alcoholic Beverages among Pupils and Students, and Law Compliance of On–Premise and Off–Premise Alcohol Retailers in Zoning Areas around Educational Institutes in Suburban and Rural Areas

Researches: Assistant Professor Dr.Theerawut Thammakun, et al.

Year: 2020

Abstract

The objectives of a cross–sectional study were to study: 1) the alcohol drinking behavior of pupils and students in the zoning area, 2) factors influencing the pupils and students accessibility to alcoholic beverages around the educational institutes, 3) the situation of legal compliance of the alcohol retailers in the zoning areas, 4) factors influencing the legal compliance of the alcohol retailers in the zoning areas, and 5) process and results of the governmental officers on enforcing the retailers around the educational institutes to comply the zoning measure in the suburban and rural areas. The sample groups consisted of 1) 543 pupils and students by self–administered questionnaires, 2) 120 alcohol outlets by observation and purchasing survey, 3) 119 alcohol retailers by self–administered questionnaires, and 4) 11 governmental officers who responded for enforcing the alcohol beverage selling in the area by in–depth interviewing. Statistics using for quantitative data analysis were frequency, percentage, mean, median, min, max, SD, and Logistic Regression. For qualitative data, a content analysis was used.

The results showed that, 1) in the past year, pupils and students purchased alcoholic beverages near the schools or in zoning areas (45.7%); 2) knowledge regarding regulation measures to control alcoholic drinks influencing the students' purchasing of alcoholic beverages in the zoning areas; 3) in the past 3 months, 45.4% of alcohol retailers sold alcoholic beverages to pupils and students under 20 years old, with 38.8% of selling during the time that the law prohibit (2.00–5.00 PM.), the success rate of alcohol purchase trial was 100.0% even when buyers look like youths under 20 years old without age checking by the retailers, and 100.0% was found during the time that the law allows; 4) the retailer factors regarding gender, attitude on the measures, awareness of the measures, adoption of the measures, efficacy to the government officers, used to be examined by government officers, retailers at the different level of educational institutions, and the distance from the school 1,001 – 1,500 meters, affecting the compliance of the Alcoholic Beverage Control Act of B.E.2551 in regard to alcohol selling in the zoning; 5) In recent years, there were many working agencies working on the usual duties which focus on integration with multiple tasks and organizations, furthermore, there were randomly 1–3 times per year for preventive examination to follow the Act. However, from previous entrepreneurs, who were pre–zoning and post–zoning measures. The legal compliance was rarely different. Additionally, students who had been drinking alcohol near the school thus they changed their places to drink farther.

Keywords: Accessibility on Alcoholic Beverages, Law Compliance, Zoning areas, Educational institutes